

ב"ה

פרשת ויגש

ואת יהודה שלח... להורות לפניו גשנה
ויגש מו, כה.

מבחר שנותיו של יעקב אבינו לא היה בבית מדרשם של שם ועבר

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו'".

וצריך להבין: מדוע הוצרך הכתוב לומר "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - הרי כבר נאמר לפני זה^[1] שבבוא יעקב מצרימה אמר לפרעה (במענה לשאלתו "כמה ימי שני חייד") "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה", ואם כן, כאשר נאמר בהמשך הכתוב הסך-הכל של שני חיי יעקב, "ויחי ימי יעקב שני חיי שבע שנים וארבעים ומאת שנה", אזי מובן מאליו שיעקב חי בארץ מצרים שבע עשרה שנה!?

ויובן על פי המבואר בתורה שבעל פה - כידוע הסיפור אודות רבינו הזקן ונכדו הצמח-צדק (כפי שכבר נדפס זה^[2]), שכאשר הצמח-צדק למד בילדותו את הכתוב "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", תירגם לו מורו - על פי פירוש בעל הטורים - שיעקב אבינו חי את שבע עשרה שנותיו בארץ מצרים.

וכיון ששבע עשרה שנה אלו היו מבחר שנותיו, לכן נימנו בפני עצמם, ועד שפעלו גם על כל שאר שנותיו.

והמשך הסיפור הוא, שכשבא הצמח צדק הביתה מהחזר, שאל את זקנו אדמו"ר הזקן: היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות^[3], יהיו מבחר שנות חיי שבע עשרה שנה שגר בארץ מצרים, "ערות^[4] הארץ"!!

כלומר: הן אמת שבגשמיות היו שבע עשרה שנים אלו הטובות ביותר, שהרי עד אז היו ליעקב כמה וכמה

צרות, "צרת לבן צרת עשו וכו'"^[5], ואילו במצרים חי במנוחה, והתפרנס על ידי יוסף, כמו שכתוב^[6]

"ויכלכל יוסף גו'", אבל, כל זה שייך רק אצל אדם שעיקר חייו הוא בשייכות לענייני הגוף, מה שאין כן אצל

אדם כמו יעקב, שעיקר חיותו היא הנשמה, ורק לאחר זה באים עניני הגוף, ויתירה מזה, שהנשמה מתגברת על הגוף, ועד שהגוף אינו תופס מקום אצלו כלל, ואם כן, איך אפשר לומר שהשנים המובחרות שלו היו בארץ מצרים, ערות הארץ?!

והגע עצמך: קודם בואו לארץ מצרים, חי יעקב בארץ ישראל, ארץ הקודש, ובודאי היה נקל לנשמה לפעול כל עניני הקדושה שלה בארץ ישראל יותר מאשר בארץ מצרים?!

ובפרט שבארץ ישראל גופא היו השנים שבהם ישב יעקב במנוחה ולמד תורה בבית מדרשם של שם ועבר^[7], ובודאי היו שנים אלו מבחר שנותיו. ואם כן, איך יתכן לומר שמבחר שנותיו של יעקב היו שבע עשרה השנים שחי בארץ מצרים?!

ועל זה ענה לו רבינו הזקן: כתיב^[8] "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה", ואיתא במדרש^[9] - מובא ברש"י^[10] - להתקין לו בית תלמוד, שתהא שם תורה ושיהיו השבטים הוגים בתורה. "להורות לפניו גשנה" - שכאשר לומדים תורה, אזי מתקרבים להקב"ה ("גשנה" - מלשון הגשה וקירוב). ואז, הנה גם במצרים נעשה "ויחי".

קטע משיחת ש"פ ויחי, י"א טבת, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ז

[1] ויגש מז, ח"ט.

[2] ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' שעג (נעתק ב"היום יום" יח טבת). נתבאר בלקו"ש ח"י ע' 160 ואילך.

[3] שעה"פ תולדות כז, כה. וראה ג"כ ב"ר פע"ו, א. זה"א קיט, ב. קמז, ב.

[4] מקץ מב, ט. יב. וראה קה"ר עה"פ (א, ד) והארץ לעולם עומדת.

[5] פרש"י מקץ מג, יד.

[6] ויגש מז, יב.

[7] ראה פרש"י תולדות כה, כז.

[8] ויגש מז, כח.

[9] תנחומא באבער, יל"ש עה"פ.

[10] רש"י: "להתקין... שמשם תצא הוראה".

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה